

BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNI BOSHQARISHDA LOYIHA METODOLIYALARIDAN FOYDALANISH

Komilov Otabek Zafar o'g'li

O'zbekiston Respublikasi transport vazirligi

Korrupsiyaga karshi kurashish bulimi bosh mutaxassisi

Annotatsiya: Ushbu maqolaning maqsadi biznes rivojlantirishni boshqarishda loyiha metodoliyalaridan foydalanish boshqaruvini zamonaviy iqtisodiy sharoitlar nuqtai nazaridan ko'rib chiqishdir. Maqolada loyihalarni boshqarishning rivojlanish tendentsiyalari, afzalliklari va kamchiliklari, loyihalarni boshqarishning asosiy tamoyillari, "loyihani boshqarish" talqini va xususiyatlari, loyihani boshqarish darajasini miqdoriy va sifat jihatidan tahlil qilish usullari muhokama qilinadi. Xorijiy mamlakatlarda menejmentning ushbu turini qo'llash ko'rsatilgan. Loyiha boshqaruvidagi asosiy tendentsiyalarga misollar keltirilgan. Loyiha boshqaruvini kompaniyalarning iqtisodiy faoliyatiga joriy etishning maqsadga muvofiqligi, shuningdek, ichki va tashqi buzilishlarga qarshilik ko'rsatish omillari ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: loyiha boshqaruvi, loyiha, loyiha boshqaruvi, kompaniya, iqtisodiyot, menejment, biznes.

Biznes uchun ilk qadam tadqiqot qilishdan boshlanadi. Biznesingizni boshlashdan oldin uni puxta tadqiq qilganingizga ishonch hosil qilishingiz kerak. Bu sizning sohangizni, maqsadli bozorni va bugungi iqtisodiyotda muvaffaqiyatga erishish uchun nima kerakligini tushunishingiz uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu bilimlarsiz biznesingizni muvaffaqiyatli bo'lishi juda qiyin bo'ladi.

Biznesingizni boshlashdagi yana bir muhim element bu – to'g'ri joylashuvni topish, ayniqsa oflayn ya'ni jismoniy biznes boshlayotgan bo'lsangiz. Bunda kundalik amallarni bajarishingiz uchun o'zingiz va mijozlaringizga qulay bo'lgan joyni tanlashingiz muhimdir. Agar siz mahsulot marketingi (savdo-sotiq) bilan shug'ullanayotgan bo'lsangiz, serqatnov va mijozlarga ko'rinadigan joylashuvda ekanligingizga ishonch hosil qilishingiz kerak.

Iqtisodiyotning turli tarmoqlaridagi beqarorlikning zamonaviy sharoitida loyihalarni boshqarish tobora ommalashib bormoqda va hukumat darajasida ham, biznesda ham turli tuzilmalar bilan o'zaro hamkorlikning yangi formatiga kirmoqda. Hozirgi vaqtda zamonaviy menejment muammosi tashkilotning asosiy elementlarini integratsiyalash va ularni loyihani boshqarish nazariyasi va amaliyotiga rivojlantirishdir.

Hozirgi davrda loyiha boshqaruvining xususiyatlarini o'rganish va uning rivojlanish istiqbollari ko'rib chiqish xo'jalik yurituvchi subyektlarda ham, davlat idoralarida ham muhim ilmiy va amaliy vazifa hisoblanadi.

Biznesni boshqarishning eng muhim jihatlaridan biri bu, moliyaviy jihatlariga ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lishdir. Bunga ish haqi va xarajatlarni kuzatib borish, ularni byudjetlashtirish va rioya qilish, kerak bo'lganda moliyalashtirish imkoniyatlari kiradi.

Loyiha boshqaruvi mavzusi jamiyat, texnologiya, iqtisodiyot va biznesda yuzaga keladigan yangi muammolar munosabati bilan har yili dolzarb bo'lib bormoqda.

Bugungi kunda loyiha boshqaruvi butun dunyoda tan olingan. Butun dunyoda keng tarqalgan loyihalarni boshqarish modeli Rossiyaning byudjet sektorini isloh qilish amaliyotida qo'llanila boshlandi, bu maqsadli va davlat dasturlarining barcha turlarini o'z ichiga olgan dasturiy byudjet usullaridan foydalanish uchun boshlang'ich nuqtani qo'ydi. Dasturiy-maqsadli yondashuv doirasida boshqaruv innovatsiyalarining mantiqiy davomi davlat dasturini uni amalga oshirishga qaratilgan loyihalar tizimi sifatida ko'rib chiqadigan loyihalarni boshqarish tamoyilining joriy etilishi bo'ldi.

Bugungi kunda loyihalarni boshqarish tashkilotni rivojlantirishning etakchi vektoridir. Loyiha boshqaruviga o'tish, birinchi navbatda, resurslarni taqsimlash tartibini o'zgartirishni nazarda tutadi. Masalan, inson resurslari nuqtai nazaridan an'anaviy menejment resurslarni faoliyat sohalari o'rtasida taqsimlashni ta'minlaydi, ammo loyihalarni boshqarishda resurslarni taqsimlash va ular uchun javobgarlik to'liq menejerga yuklanadi, buning natijasida tezda nazorat va boshqaruvni amalga oshirish mumkin. uning qarorlari xavfini ko'ring. Loyiha faoliyati tashkilot va uning rivojlanishining asosiy dvigatelidir.

Hozirgi vaqtda loyihalarni boshqarish vositalari va usullari nafaqat ilgari qo'llanilganidan, balki turli sohalarni hisobga olgan holda, shuningdek, individual kompaniya uchun ham farq qiladi, chunki so'nggi o'n yillikda zamonaviy iqtisodiyotda rivojlanishning qarama-qarshi tendentsiyalari mavjud edi. xalqaro bozorlarga chiqadigan biznes tizimlari va biznes yuritishning yangi qoidalari.

Shunday qilib, zamonaviy loyihalarni boshqarish vaqt tendentsiyalariga mos keladi. Loyihani boshqarish - bu kompaniyaga rejalashtirilgan ko'rsatkichlarning tubdan yangi darajasiga chiqish va o'z maqsadiga erishish imkonini beradigan yuqori sifatli va samarali biznesni rivojlantirish vositasi.

Loyihani boshqarish kompaniyaning strategik maqsadlari va uning operatsion va taktik faoliyati o'rtasidagi ajralmas vositadir, ayniqsa "haqiqiy hayotda" loyihalarni boshqarish usullaridan foydalanish samaradorligi mahalliy va xorijiy kompaniyalar misolida isbotlangan.

Yuqorida aytilganlarga asoslanib, biz loyiha boshqaruvi yirik va kichik biznesda qo'llanilganda bir qator afzalliklarga ega degan xulosaga kelishimiz mumkin:

loyihalarni boshqarish - bu standart jarayonlarni qo'llashda ishlashni yaxshilash, samaradorlikni oshirish, vaqtni mukammal boshqarish, ish faoliyatini yaxshilashni kafolatlaydigan kuchli vosita. tashkilotning barcha ishtirokchilari o'rtasidagi o'zaro munosabatlar; barcha turdagi resurslarni tejamkorlik bilan boshqarish, kompaniya vazifalarini birinchi o'ringa qo'yish, aloqa o'rnatish, bilimlar bazasini ilg'or tajribalar bilan to'ldirish, biznes natijalarini olish va biznesni samarali rivojlantirish.

Bugungi kunda Biznes va boshqaruv oliy maktabi mam- lakatirnidagi xo'jalik boshqaruvi organlari, aksionerlikjamiyadari va tadbirkorlikning boshqa subyektlari uchun boshqaruv kadrlarini tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirish bo'yicha ye- takchi ta'lim muassasasi hamda "MBA" va "Loyiha boshqaruvi" yo'nalishi bo'yicha magistratura darajasini taqdim etuvchi yagona davlat ta'lim muassasasi hisoblanadi.

Loyihani boshqarish sohasidagi tadqiqotlarni rivojlantirishning asosiy tendensiyalari amaliy biznes ehtiyojlari bilan bog'liq bo'lib quyidagilarni o'z ichiga oladi:

* biznesni boshqarish jarayonlarini umuman loyiha boshqaruvi- !ga yanada yaqinroq bog'lash.

Loyihani boshqarish metodologiyasi va asbob-uskunalari sohasidagi ixtisoslashuvi sezilarli darajada rivojlanmoqda. Global loyiha boshqaruvi bo'yicha mutaxassis Russell Archibald (Rassel Archibald), Lynn Krafford (Lyrme Crawford) va boshqalar loyihalarni boshqarishning yagona lasnifini va loyihalarni boshqarish vondashuvlarini asoslaydigan hujjatlarni chop etdi Amerika Qo'shma Shtatlardagi loyihani boshqarish Instituti (PM!) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar doirasida. davlat sektorida, qurilish, mudofaa va avtomobilsozlik sohasida loyihalarni boshqarish bo'yicha maxsus standartlar ishlab chiqildi va e'lon qilindi.

Loyiha boshqaruvini biznes boshqaruv usullari va vositalarining yagona tizimiga integratsiyalashuvi ishlab chiqish dasturlari va loyihaviy portfelli darajasida boshqaruv standartlarini ishlab chiqish va rivojlantirish, shuningdek, loyihani boshqarish sohasida kompaniyaning yetukligini baholash uchun kompleks modellarni ishlab chiqishda aks etadi. Loyihani boshqarishning nazariy asoslari va rivojlanishining asosiy yo'nalishlari uchta sohaga taalluqli bo'lishi mumkin.

Loyihalar biznesning ustun turi bo'lgan korxonalarda (masalan, konsalting, qurilish firmalari, kichik kinostudiyalar, ishlab chiqarish kompaniyalari) barcha xodimlar qo'llab-quvvatlanadi va loyiha guruhlariga jalb qilinadi. Bunday holda, korxonalar o'zlarining aniq loyihalari ustida ishlaydigan bir nechta mustaqil guruhlardan iborat. Korxonaning funktsional bo'linmalarining (ya'ni, alohida mutaxassislar) vazifalari qatoriga maxsus loyiha guruhlarini qo'llab-quvvatlash va yordam berish kiradi. Masalan, kichik korxonalarda savdo bo'limiga ulangan marketing bo'limi o'zining asosiy faoliyati bilan bir qatorda biznesning yangi yo'nalishini (mahsulot yoki

xizmatlar) ishlab chiqadi, shu bilan birga kadrlar bo'limi (yoki kadrlar bo'limi mutaxassisi) korxonada yangi ish yo'nalishi uchun yangi xodimlarni ishga olish va o'qitishning turli masalalari bilan shug'ullanadi.

Foydalangan adabiyotlar:

1. Ega V.A. Zamonaviy kompaniyada loyihalarni boshqarish samaradorligini baholash tamoyillari / V.A. Ega // Menejment 2021: yangi muammolar va ijodiy echimlar. XVII Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. Orel, 2021. - 291-296-betlar.

2. Avdeeva I.L. Raqamli iqtisodiyotda tadbirkorlikning ustuvor yo'nalishlarini davlat tomonidan tartibga solish / Avdeeva I.L., Golovina T.A., Polyanin A.V. // Davlat va munitsipal boshqaruv. Ilmiy eslatmalar. 2018. No 4. 13-21-betlar.

3. Gretchin V.V. Menejmentda elektron boshqaruvdan foydalanishning kontseptual qoidalari / Gretchin V.V., Polyanin A.V. // Iqtisodiyot va gumanitar fanlar. 2014 yil. № 11 (274). 112-118-betlar.

4. Eremina I.A. Ishlab chiqarish sohasida mintaqaning loyiha faoliyatining ixtisoslashuvini aniqlash vositalari / Eremina I.A., Polyanin A.V. / XXI asr ilmiy tadqiqotining dolzarb yo'nalishlari: nazariya va amaliyot. 2022. T. 10. No 1 (56). 34-56-betlar.

5. Kulakova L.I. Ijtimoiy yo'naltirilgan tadbirkorlik tuzilmalarida boshqaruv qarorlarini qabul qilishni modellashtirish / Kulakova L.I., Polyanin A.V., Tarnovskiy V.V. // Rossiyaning sharqida hokimiyat va boshqaruv. 2021 yil. 3-son (96). 78-86-betlar.